בית המשפט המחוזי בחיפה

15 יוני 2020

עת"א 62733-05-20 זבידאת(אסיר) נ' ישראל ואח'

בפני כב' הנשיא רון שפירא

העותר	**מוחמד זבידאת, ת"ז 209124650 (אסיר)** ע"י ב"כ עו"ד יוסף סלימאן
	נגד
המשיבים	**1. מדינת ישראל** **2. משרד לבטחון פנים/שרות בתי הסוהר**

פסק דין

העותר הגיש עתירה שעניינה בעצם סיווגו כאסיר בעל פרופיל אלימות במשפחה (אסיר אלמ"ב). לטענתו, כתב האישום שבו הורשע העותר ודינו נגזר עסק בעבירות איומים ואולם אל כנגד בת זוג ומכאן שמדובר בסיווג שגוי. יצוין כי לכתב העתירה צורפו שני העמודים הראשונים מכתב האישום וכן פרוטוקול הדיון הכולל הכרעת דין ופרוטוקול דיון והחלטה בהליך מעצר.

בשים לב לכתב האישום הפותח במילים "**במועדים הלוונטיים לכתב האישום היו הנאשם ו...(המתלוננת. ר.ש.) בני זוג מזה כשבע שנים ופרודים כחודשיים**..." (כתב האישום עוסק בעבירות של איומים, הטרדה באמצעות מתקן בזק ובעבירות סמים) הסב בית המשפט את ב"כ העותר לעניין כדי שיבהיר אם הוא עומד על קיום דיון בעתירה (החלטה מיום 27.5.20). לאחר שב"כ העותר הבהיר כי הוא עומד על קיום הדיון ניתנה החלטה נוספת ביום 2.6.20 המסבה את תשומת הלב להוראות פקודה 04.54.03 ולהגדרת המונח "אלמ"ב" שם. הוצע לב"כ העותר לשקול עמדתו וצוין כי לדיון מסוג זה יש היבטים שראוי לשקול.

בסופו של דבר התקיים דיון במעמד ב"כ הצדדים כאשר העותר לוקח חלק בדיון באמצעות מערכת היוועדות חזותית (VC). בסיום הדיון, ולאחר שב"כ המשיב הפנתה את בית המשפט ואת ב"כ העותר לדברים שנאמרו בדיון בכתב האישום בו נגזר דינו וכן לטענות נוספות, ביקש ב"כ העותר למחוק את העתירה.

אבהיר מיד כי דינה של העתירה להידחות, ולא להימחק. ואולם סברתי כי במקרה זה יש להבהיר לא רק את נושא הגדרת האלמ"ב, דבר שיצוין בקצרה, אלא בעיקר את המשמעות של הגשת עתירה ועמידה על קיום הדיון בה בנסיבות בהן בית המשפט מסב את תשומת הלב ב"כ העותר למצב המשפטי.

ראשית, ומעבר לאמור בכתב האישום, ראוי להפנות לפרוטוקול בית משפט השלום בקריות בת"פ 39915-12-19, התיק הפלילי שבו נגזר דינו של העותר. לאחר שהודה העותר בעובדות כתב האישום במסגרת של הסדר טיעון, ובמסגרת הטיעון לעונש, טענה ב"כ המאשימה לעניין הרקע של קיום מערכת זוגית עם המתלוננת. ב"כ העותר (שם נאשם) לא טען כנגד כי אין מדובר בעבירות כנגד בת זוג לשעבר

אלא הסביר כי "**מדובר על בחור שעשה טעות כתוצאה כנראה מסכסוך עם אהובתו**" (פרוטוקול מיום 3.3.20, עמ' 7 ש' 20). ובאותו עמוד, אומר העותר בדבריו לעונש "**עשיתי זאת מרוב אהבה**" ובהמשך "**הייתי אמור להינשא בחודש אפריל 2020**". גם המתלוננת דיברה על אהבתה לנאשם/עותר.

מדובר במקרה מובהק של עבירות המבססות סיווג אסיר כבעל פרופיל אלמ"ב. ראו למשל דברים שנאמרו ברע"ב 7447/15 פלוני נ' שירות בתי הסוהר (15.12.15): "**בפקודות נציבות בתי הסוהר הרלבנטיות – כגון פקודה 04.40.00 שעניינה חופשות אסירים ופקודה 04.54.03 שעניינה, בין השאר, בעבודת הוועדה – מוגדר המונח "בן זוג" כך: "מי שמקיים או שקיים מערכת יחסים זוגית, באופן קבוע או ארעי לרבות ידוע בציבור ולרבות אדם שיש לאסיר ולו ילד משותף" (ראו סעיף ד(3) לפרק א' לפקודה 04.40.00 וסעיף ד(4) לפקודה 04.54.03; ההדגשות הוספו – ס.ג'.). בשתי הפקודות הללו, עבירת אלימות כלפי בן זוג נכנסת בגדר הגדרת "עבירות אלימות במשפחה"**." [ראו גם: רע"ב 5745/10 **ערפאת סאלח נ' שירות בתי הסוהר** (21.9.2010) רע"ב 2517/11 **אבו עסב נ' שירות בתי הסוהר** (23.5.2011); רע"ב 5304/11 **פינקו נ' מדינת ישראל** (22.8.2011); רע"ב 7914/09 **אל-חוואג'ה נ' שירות בתי הסוהר** (4.10.2009)].

בנתונים אלו, כמפורט בכתב האישום בגינו מרצה העותר מאסר, ובשים לב לדברים שנטענו ע"י בא כוחו בבית המשפט שם, כמו גם דברי הנאשם/העותר והמתלוננת בעת הטעון לעונש, לא היה מקום להגשת העתירה שעניינה בטענה כי אין מדובר באסיר בעל פרופיל אלמ"ב. לא כל שכן לא היה מקום לעמוד על קיום הדיון לאחר שבית המשפט הסב את תשומת לב ב"כ העותר לעניין בשתי החלטות ובפתח הדיון באולם המשפט.

קיום דיון מסוג זה אינו עניין של מה בכך. מדובר בניצול משאב ציבורי שלא לצורך, ללא תכלית של ממש, ועל חשבון זמן ואמצעים שמיועדים לשרת ציבור רחב הממתין לבירור דינו. שב"ס שלח לבית המשפט עורכת דין מטעמו שנערכה לדיון ונסעה ממפקדת המחוז הצפוני של שב"ס להיכל המשפט בחיפה, לפחות שעה נסיכה לכל כיוון, כדי לקחת חלק בדיון. בית המשפט קיים דיון והקצה כך זמן שיפוטי שניתן היה לנצל לטובת דיון בעניינו של אדם אחר. לצורך הדיון הופעלה מערכת היוועדות חזותית שבאמצעותה לקח העותר חלק בדיון בהיותו בבית הכלא. בשים לב למחסור במכשירי היוועדות חזותית המשמעות של קיום הדיון, שארך כחצי שעה, היא שבמועד זה מערכת ההיוועדות החזותית אינה זמינה לקיום דיון בעניינו של אסיר אחר, שגם הוא ממתין לבירור טענותיו.

מדובר, במקרה נשוא פסק דין זה, בניצול שלא כדין של משאבים ציבוריים, ניצול שבסופו של יום בא על חשבון אחרים הממתינים לבירור עניינם בפני בית המשפט. וכל זאת לאחר שבית המשפט הסב את תשומת לב ב"כ העותר להיבטים אלו. סבור אני כי זה המקרה המובהק בו ראוי לחייב בהוצאות לאוצר המדינה, בעיקר כדי לשדר את המסר המתבקש בנסיבות אלו.

אדגיש כי סבור אני כי זה המקרה המובהק בו ניתן וראוי לחייב עורך דין בהוצאות משפט, זאת בהתאם לאמות המידה שפורטו בבע"מ 3778/12 עו"ד **אירנה גלפנבויים נ' מדינה ישראל ואח'** (29.9.2014). אמנם נפסק בעבר כי "פסיקת הוצאות נגד עורך דין, באופן אישי, הוא דבר נדיר ויש צורך

בטעם מיוחד לכך" [ע"א 557/69 **הופמן נ' "תלוה מודל" שותפות רשומה ואח'** פ"ד כד (1) 14 (1970), בעמוד 15 לפסק דינו של השופט י' קיסטר; ראו גם ע"א 6185/00 **חנא נ' מדינת ישראל**, נו(1) 366 (2001) בפסקה 17 לפסק דינו של השופט מ' חשין); ע"א (מחוזי ירושלים) 53310-11-14 **קמר נ' מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים** (2.5.2015)]. אולם הלכה היא כי בית המשפט מוסמך להטיל הוצאות אישיות על עורך דין מכוח סמכותו הטבועה וזאת לא רק על מנת להגן על כבוד בית המשפט, אלא על מנת לאפשר את תפקודו התקין ועל מנת להבטיח את זכותו של ציבור המתדיינים כי המערכת תתפקד כהלכה [בע"מ 3778/12 הנ"ל פסקה 12 בג"ץ 2685/92 **ניר נ' נשיא בית המשפט המחוזי בבאר שבע**, פ"ד מז(2) 203, 207-208 (1993); ע"א 5075/02 **עו"ד אברהם ברדוגו נ' מדינת ישראל**, (14.1.2004); ע"א 6185/00 **עו"ד מאהר חנא נ' מדינת ישראל** (18.10.2001) ע"פ 3665/15 **מדינת ישראל נ' עאמר אלחמידי** (20.4.2016)]. וכאמור, במקרה זה מהווה הגשת העתירה ועמידה על קיום הדיון בה, בנסיבות שתוארו, פגיעה בציבור המתדיינים וזאת עקב ניצול המשאב הציבורי שלא לצורך. מדובר בטעם מיוחד המצדיק חיוב בהוצאות.

עם זאת קובעת הפסיקה כי אין להטיל הוצאות על עורך דין אלא לאחר שהיתרה בית המשפט כי בכוונתו להורות כן ולאחר שניתנה לפרקליט הזדמנות להשמיע טענותיו. במקרה שבפני אמנם נרמז לב"כ העותר על האפשרות של חיוב בהוצאות בגין הגשת העתירה, כך בחלטה מיום 2.6.20 וכן בדיון. עם זאת לא הובהר בצורה מפורשת כי מדובר באפשרות של חיוב אישי של ב"כ העותר בתשלום הוצאות, וכן כי עליו לטעון לעניין זה. אשר על כן, ורק מטעם זה, לא חייבתי את ב"כ העותר

בכל הנוגע לאסיר עצמו, מאחר ולא ברור אם הוא עצמו מודע בכלל להתנהלות ב"כ ולכל ההחלטות שניתנו, והגם שבאופן פורמאלי הטעון היה בשמו, ולפנים משורת הדין, לא חייבתי בהוצאות. עם זאת אבהיר, לעתיד לבא, כי במקרים מובהקים כגון זה אשקול גם לחייב אסירים בהוצאות משפט.

בסיכומו של דבר, העתירה נדחית. לפנים משורת הדין לא חייבתי את ב"כ העותר ואת העותר בתשלום הוצאות לאוצר המדינה.

<u>המזכירות תשלח פסק דין לב"כ הצדדים.</u>

ניתן היום, כ"ג סיוון תש"פ, 15 יוני 2020, בהעדר הצדדים.

רון שפירא, נשיא

1
2
3